

บทที่ 5

บทสรุป อภิปรายและข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อพัฒนาศักยภาพครูปฐมวัยในด้านการจัดกิจกรรมการสอนเด็กปฐมวัย และการสร้างทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพครู รักษาการสอนเด็กปฐมวัย โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้บัตรคำเทคนิคการสัมภาษณ์ระดับลึก (In-depth Interview) การจัดอบรมเชิงปฏิบัติการ การจัดนิทรรศการนำเสนอผลงาน และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้เทคนิคการพรรณนาวิเคราะห์ (Analytic Description)

ครูปฐมวัยที่เข้าร่วมวิจัย มีจำนวน 30 คน จากโรงเรียนในอำเภอคลองลาน อำเภอปางศิลาทอง เขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชร เขต 2 ซึ่งสมัครใจเข้าร่วมโครงการ ผู้วิจัยซึ่งร่วมพัฒนาครูปฐมวัยเป็นคณาจารย์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร จำนวน 4 คน ดำเนินการวิจัยระหว่างมีนาคม 2550 – มีนาคม 2551

สรุปและอภิปรายผล

1. การพัฒนาศักยภาพครูปฐมวัยในด้านการจัดกิจกรรมการสอนเด็กปฐมวัย

1.1 การพัฒนาศักยภาพครูปฐมวัยสามารถดำเนินการได้ในการปฏิบัติงานของครู (on the job training) โดยผ่านกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการ ครูปฐมวัยที่ร่วมโครงการต้องเป็นครูที่สมัครใจในการร่วมกิจกรรมวิจัยปฏิบัติการ ทั้งนี้อาจจะเนื่องจากครูที่สมัครใจเป็นครูที่เห็นความสำคัญและต้องการพัฒนาตนเองอยู่แล้วเป็นปัจจัยด้านตัวครูที่สำคัญในการพัฒนาต่อไป พื้นที่วิจัยหรือพื้นที่ซึ่งเป็นสถานที่ทำงานของครูปฐมวัยต้องมีสภาพที่นักวิจัยเดินทางถึงพื้นที่ได้สะดวก เนื่องจากการกำหนดนัดหมายและการจัดกิจกรรมจำเป็นต้องดำเนินการให้ตรงตามที่วางแผนเพราะกิจกรรมการมีส่วนร่วมจะส่งผลกระทบต่อซึ่งกันและกันนักวิจัยต้องเข้าถึงพื้นที่อย่างตรงเวลาและมีความพร้อมสูงจึงจำเป็นต้องเลือกพื้นที่ที่เข้าถึงได้สะดวกและปลอดภัย ต้องมีโรงเรียนที่สนับสนุนให้ใช้โรงเรียนเป็นสถานที่จัดกิจกรรมโครงการ ซึ่งนอกจากควรมีสภาพที่พร้อมด้านบริเวณหรืออาคารสถานที่แล้วควรมีปัจจัยเบื้องต้นด้านการบริหารและการจัดการเรียนการสอนปฐมวัย เช่น เป็นโรงเรียนต้นแบบด้านอนุบาล เป็นต้น ทั้งนี้เนื่องจากสถานที่และบรรยากาศมีผลต่อการเรียนรู้และพัฒนาการของครู

1.2 การเริ่มต้นกระบวนการพัฒนาศักยภาพครูปฐมวัยต้องดำเนินการให้นักวิจัยและครูปฐมวัยผู้ร่วมโครงการวิจัยเข้าใจโครงการวิจัยและเข้าใจสภาพพื้นฐานของการจัดการศึกษาปฐมวัยในพื้นที่วิจัยร่วมกันให้ตรงสภาพจริงอย่างมากที่สุดและต้องมุ่งให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อครูปฐมวัยและเด็กโดยไม่ทำให้เกิดผลกระทบเชิงลบต่องานปกติของครูและโรงเรียน การทำกิจกรรมวิจัยซึ่งจำเป็นต้องเพิ่มจากการทำงานปกติต้องเป็นกิจกรรมที่ครูมีความต้องการจำเป็น มีความสะดวก และเกิดจากความคิดและความต้องการของครูให้มากที่สุด การวิจัยครั้งนี้จากกิจกรรมการชี้แจงความเป็นมาของโครงการ กำหนดได้ว่าการทำกิจกรรมวิจัยจะทำในช่วงตอนเย็นหลังเลิกเรียน และเสาร์-อาทิตย์ จัดกิจกรรมในโรงเรียนต้นแบบด้านอนุบาลประจำอำเภอ ซึ่งพบว่าครูปฐมวัยทั้งหมดที่เริ่มโครงการร่วมกิจกรรมการวิจัยได้ตลอดโครงการและมีผู้ขอร่วมระหว่างโครงการอีก 3 คน ทั้งนี้อาจจะเนื่องจากกิจกรรมการวิจัยดำเนินการโดยใช้ข้อมูลพื้นที่ในการวางแผนให้สะดวกเป็นไปได้ได้รับการสนับสนุนจากผู้วิจัยและจากกันและกันมาก บรรยากาศในการจัดกิจกรรมมีความเป็นมิตร ทุกฝ่ายเห็นความสำคัญของกิจกรรม รวมทั้งผู้บริหารเห็นความสำคัญในการพัฒนาครูจึงมีการสนับสนุนสูง

1.3 การศึกษาความต้องการของครูปฐมวัยสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กำแพงเพชร เขต 2 ที่เข้าร่วมวิจัยพบว่า ครูเสนอปัญหาสำคัญเกี่ยวกับการสอนของตนเองได้แก่ ขาดความรู้และทักษะการทำวิจัยเพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย ขาดความรู้และทักษะการสอนแบบโครงการ ขาดทักษะการผลิตสื่อ ขาดความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรและการปรับหลักสูตร ไม่เชี่ยวชาญในการสอน ขาดทักษะการสอนเด็กเล่นเกม ขาดทักษะในการจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ ขาดทักษะในการทำบันทึกหลังสอน และขาดทักษะการวัดและประเมินผล สำหรับความต้องการของครูปฐมวัยเกี่ยวกับประเด็นที่ต้องการพัฒนาตนเอง ได้แก่ การอบรมวิจัยในชั้นเรียน อบรมเกี่ยวกับหลักสูตรปฐมวัย อบรมการผลิตสื่อ อบรมการสอนแบบโครงการ อบรมการสอนเกมและเพลง อบรมการเขียนแผนการจัดประสบการณ์ และอบรมเกี่ยวกับการวัดและประเมินผล ซึ่งพบว่าปัญหาสำคัญและความต้องการเร่งด่วนของครูปฐมวัยค่อนข้างสอดคล้องกันได้แก่ การวิจัยในชั้นเรียน ทั้งนี้ อาจจะเนื่องจากครูปฐมวัยเห็นความสำคัญของการวิจัยในชั้นเรียนและรับรู้ว่าเป็นแนวทางให้ครูปฐมวัยพัฒนาได้ทั้งความรู้และทักษะของตนเอง และส่งผลต่อเด็กปฐมวัยด้วยตามที่กำหนดในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ให้ครูดำเนินการวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียนในการพัฒนาครูปฐมวัยโดยให้ครูมีอิสระในการคิดและเขียนความต้องการทำให้ครูกล้าแสดงความคิดของตน แต่ผู้วิจัยต้องสร้างบรรยากาศความเป็นกัลยาณมิตร ทำให้ทุกคนรู้สึกเท่าเทียมกัน การใช้เทคนิคที่ทำให้ครูเขียนปัญหาและความต้องการได้อย่างอิสระนอกจากทำให้ครูได้แสดงความรู้สึกแท้จริงแล้วยังเป็นเทคนิคที่รวบรวมความคิดได้มารวดเร็วช่วยในการตัดสินใจและสรุปได้ชัดเจน

ผลสรุปรวมจัดว่าเกิดจากการมีส่วนร่วมของทุกคน ทั้งนี้อาจจะเนื่องจากวิทยากรกระบวนการในการใช้บัตรคำเทคนิคต้องมีประสบการณ์และมีทักษะในการชี้แจงวิธีการ มีความสามารถในการสร้างความคิดรวบยอดหรือจัดกลุ่มประเด็น ซึ่งจะช่วยในการใช้บัตรคำเทคนิคมีผลทำให้ได้ข้อสรุปสำคัญอย่างชัดเจน ทำให้ผู้ร่วมกิจกรรมได้แสดงความคิดของตนและได้เข้าใจความคิดโดยรวมของสมาชิกและได้ลำดับความสำคัญของประเด็น

1.4 การพัฒนาศักยภาพครูปฐมวัยเกิดจากการฝึกปฏิบัติโดยตรงของครูและการได้เห็นการปฏิบัติที่ได้ผลดีของครูปฐมวัย ซึ่งการวิจัยครั้งนี้พบว่า กิจกรรมที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงความรู้ความสามารถของครูได้แก่ การอบรมเชิงปฏิบัติการวิจัยในชั้นเรียนระดับปฐมวัย การอบรมเชิงปฏิบัติการเรื่องการสอนแบบโครงการ การอบรมเชิงปฏิบัติการเรื่องการจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ การนำความรู้และทักษะไปใช้จริงในการสอน การนำผลการสอนและผลที่เกิดขึ้นกับเด็กปฐมวัยมานำเสนอเป็นนิทรรศการวิชาการ โดยมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และการศึกษาดูงานในโรงเรียนที่มีชื่อเสียงด้านการจัดการศึกษาปฐมวัย ทั้งนี้เนื่องจาก การอบรมเชิงปฏิบัติการเป็นกิจกรรมที่มีผู้เชี่ยวชาญเฉพาะมีฝึกปฏิบัติให้ผู้เข้ารับการอบรม การวิจัยครั้งนี้มีครูปฐมวัยร่วมโครงการ 30 คน จำนวนที่เหมาะสมกับวิทยากรอบรมปฏิบัติการซึ่งไม่ควรเกิน 40 คน ต่อผู้เชี่ยวชาญ 1 คน ในการวิจัยครั้งนี้มีผู้เชี่ยวชาญด้านวิจัยในชั้นเรียนซึ่งมีประสบการณ์ทั้งการสอนปฐมวัย สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโทด้านปฐมวัยและเป็นผู้สอนทั้งระดับปริญญาตรีและโทด้านปฐมวัยและด้านการสอน รวมทั้งเป็นนักวิจัยและเป็นรองผู้อำนวยการสถาบันวิจัยและพัฒนาของมหาวิทยาลัย สำหรับผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนแบบโครงการเป็นผู้มีประสบการณ์การสอนในระดับปฐมวัยเป็นที่ยอมรับในความเชี่ยวชาญการสอนแบบโครงการ เป็นครูที่มีผู้มาศึกษาดูงานอย่างต่อเนื่อง เป็นวิทยากรอย่างต่อเนื่องและเป็นอาจารย์พิเศษสอนในมหาวิทยาลัย สำหรับผู้เชี่ยวชาญด้านกิจกรรมเคลื่อนไหวจังหวะเป็นผู้สอนวิชาการด้านกิจกรรมเข้าจังหวะสำหรับครูปฐมวัยในมหาวิทยาลัย สำเร็จปริญญาโทด้านการศึกษานปฐมวัยและเป็นวิทยากรอย่างต่อเนื่อง ผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์เป็นครูชำนาญการพิเศษด้านปฐมวัย ซึ่งเป็นที่ยอมรับมีผู้มาศึกษาดูงานอย่างต่อเนื่องและเป็นวิทยากรแก่ครูปฐมวัยอื่น ๆ อย่างต่อเนื่อง สำหรับผู้เชี่ยวชาญด้านเกมการศึกษามิติสัมพันธ์ และด้านการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการพหุปัญญาเป็นครูปฐมวัยที่สำเร็จปริญญาโทด้านหลักสูตรและการสอน ประเด็นที่เป็นวิทยากรเป็นผลงานวิทยานิพนธ์และเคยเป็นวิทยากรในด้านนี้หลายครั้ง ซึ่งจะเห็นได้ว่าผู้เชี่ยวชาญทุกคนมีทั้งความรู้เชิงทฤษฎีและมีทักษะปฏิบัติในเรื่องนั้น ๆ รวมทั้งมีประสบการณ์ด้านการอบรมผู้ใหญ่ เช่น เป็นอาจารย์มหาวิทยาลัยหรือเป็นวิทยากร เป็นต้น ผู้เชี่ยวชาญในการอบรมเชิงปฏิบัติการทุกคนเป็นคนในพื้นที่ที่สร้างความสนิทสนมและเป็นกันเองซึ่งกันและกันได้ง่าย เกิดปฏิสัมพันธ์ชกถาม

แลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างลงมือปฏิบัติได้มาก บรรยากาศไม่เครียด และโดยธรรมชาติของครูปฐมวัยทำให้เกิดกิจกรรมนันทนาการระหว่างการอบรมระยะยาว มีผลทำให้ครูมีความสนใจและปฏิบัติกิจกรรมเป็นระยะเวลายาวนานได้

1.5 ในการพัฒนาศักยภาพครูปฐมวัย ควรให้ครูได้นำเสนอผลงานในนิทรรศการวิชาการ โดยมีผู้อื่นมาชมนิทรรศการ และได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน ในการวิจัยครั้งนี้ ครูปฐมวัยที่ร่วมวิจัยได้เสนอผลงาน โดยจัดนิทรรศการวิชาการ 2 ครั้ง คือ หลังร่วมโครงการ 7 เดือน และ 12 เดือน ซึ่งเป็นระยะกลางโครงการและปิดโครงการ ครูปฐมวัยทุกคนรับทราบว่าต้องนำความรู้ทักษะที่พัฒนาขึ้นไปปรับปรุงวิจัยในชั้นเรียนของตน และเตรียมผลงานทั้งของตนเองและของเด็กปฐมวัยเพื่อนำเสนอ ผลงานของการนำเสนอผลงานในนิทรรศการวิชาการ นอกจากทำให้เกิดเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพครู โดยที่ครูมีความภูมิใจในผลงานการสอนของตนเองแล้วยังทำให้นักวิจัยได้ประเมินศักยภาพของครูปฐมวัยในด้านการวิจัยในชั้นเรียน การสอนแบบโครงการรวมทั้งการผลิตสื่อของนักวิจัยพบว่าครูปฐมวัยสามารถผลิตผลงานวิชาการที่ดี และครูมีความภูมิใจในตนเอง ครูมีผลงานที่ดีขึ้น พัฒนาขึ้นไปไกลหรือเต็มศักยภาพของตนเอง ภายใต้ความช่วยเหลือและสนับสนุนของผู้เชี่ยวชาญและวิจัยซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ วิกทอสกี (Vygotsky, 1978 : 90 - 91 อ้างถึงใน ทิศนา แขมมณี, 2545 : 93) ที่เชื่อว่า การให้ความช่วยเหลือชี้แนะแก่ผู้เรียน ซึ่งอยู่ในลักษณะ “scaffolding” สามารถช่วยพัฒนาผู้เรียนให้ไปถึงระดับที่อยู่ในศักยภาพที่แท้จริงของผู้เรียนได้ ภายใบบริบทจริง (authentic context) กิจกรรมและงานทั้งหลายที่ใช้ในการเรียนรู้จำเป็นต้องเป็นสิ่งจริง (authentic activities/tasks) จากการนำเสนอผลงานของครูปฐมวัย นักวิจัยพบว่า ครูมีความภูมิใจเพราะการสอนของครูทำให้เด็กเรียนรู้เปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดี เช่น กัดากัดกล้าทำกล้าแสดงออก และเกิดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ทำให้ผู้ปกครองที่ร่วมมือกับครูเกิดความชอบ มีผลให้ผู้บริหารเห็นความสำคัญและสนับสนุนครูปฐมวัยในการทำกิจกรรม การที่ครูเกิดความภาคภูมิใจอาจจะเนื่องจากครูได้รับข้อมูลย้อนกลับ หรือการตอบสนองจากตัวเด็ก ผู้ปกครองและผู้บริหารในระหว่างพัฒนางาน รวมทั้งในการทำผลงานสำเร็จได้แสดงผลงานอย่างเป็นทางการ ทำให้ครูมีความมั่นใจในตนเองมากขึ้น เห็นคุณค่าของตนและมีความภูมิใจในตนเอง บทบาทของนักวิจัยที่ติดตามผลงานครูในลักษณะการเยี่ยมและสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการ แสดงออกด้วยความจริงใจและยอมรับครูทำให้ครูเกิดกำลังใจไม่รู้สึกรู้ว่าถูกจับผิด การแสดงออกในลักษณะนี้ช่วยให้นักวิจัยเห็นคุณค่า ตระหนักในศักยภาพของตนเองและสามารถพัฒนาเพิ่มพูนความรู้ทักษะได้เต็มศักยภาพ

1.6 ในการพัฒนาศักยภาพครูปฐมวัยควรให้ครูได้เห็นการปฏิบัติที่ได้ผลดีจาก การศึกษาดูงานในโรงเรียนที่มีชื่อเสียง การวิจัยครั้งนี้ครูปฐมวัยที่ร่วมวิจัยได้เข้าชมนิทรรศการงาน วิชาการที่มีผลงานครูและผลงานนักเรียนระดับปฐมวัย โดยได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้กับครูและเด็กอย่าง ใกล้ชิด รวมทั้งได้เห็นสภาพชั้นเรียนในสภาพจริงและระหว่างเดินทางกลับจากการศึกษาดูงานมี กระบวนการทบทวนหลังการปฏิบัติ (After Action Review) ผู้วิจัยพบว่าเกิดความเข้าใจเกี่ยวกับ แนวคิด หลักการ และเทคนิคต่าง ๆ ชัดเจนขึ้น เช่น การเรียนรู้ การสร้างความรู้ ทฤษฎี พหุปัญญา เป็นต้น ครูปฐมวัยเกิดวิสัยทัศน์ในการรวมกลุ่มกันเป็นเครือข่ายครูปฐมวัย เพื่อช่วยเหลือเกื้อกูลแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เติมเต็มความรู้ ทักษะ ประสบการณ์ซึ่งกันและกันอย่าง ต่อเนื่องต่อไป ทั้งนี้อาจจะเนื่องจากครูปฐมวัยได้เป็นผู้เห็นหรือผู้มองภาพรวมเห็นผลงานที่ดี โดยรวมเป็นภาพใหญ่ที่เป็นจริงได้ ทำให้เป็นภาพอนาคตของคนหรือของกลุ่มที่มีความเป็นไปได้

2. การสร้างเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพครูและรักการสอนเด็กปฐมวัย

2.1 การดำเนินกระบวนการพัฒนาศักยภาพครูปฐมวัยที่มีการรับครูที่สมัครใจเข้าร่วม โครงการ จัดกิจกรรมตามความต้องการที่แท้จริงของครู มีการช่วยเหลือติดตามอย่างเป็น กัลยาณมิตร กิจกรรมที่จัดให้ครูมีลักษณะที่ครูได้ปฏิบัติโดยตรง ครูได้นำความรู้ไปใช้ในชั้นเรียน จริง ครูได้เสนอผลงานวิชาการและได้ศึกษาดูงานภาพรวมที่เป็นผลงานที่ดีในโรงเรียนอนุบาลที่มี ชื่อเสียง มีผลทำให้ครูปฐมวัยมีเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพครู และรักการสอนเด็กปฐมวัย จากการสังเกต ติดตาม สอบถามและพูดคุยอย่างไม่เป็นทางการ รวมทั้งจากบันทึกหรือการเขียนของครูมีข้อมูลว่า ครูปฐมวัยรู้สึกตนเองโชคดีมากมีโอกาสได้รับความรู้จากวิทยากรที่มีความสามารถเฉพาะด้าน จริง ๆ ได้รับสิ่งแปลก ๆ ใหม่ ๆ ได้นำความรู้ไปทดลองใช้ เช่น การสอนแบบโครงการครูรับคำ ชมเชยจากผู้บริหารและเพื่อนครู เด็กได้ศึกษาค้นคว้าจากประสบการณ์ตรง มีความสนุกสนาน ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ของลูกหลานตนเอง คณะครูมีความรู้ ความเข้าใจด้านการสอนดี ขึ้น เอาใจใส่ดูแลนักเรียนอย่างจริงจัง รู้สึกว่าตนเองเริ่มเป็นครูปฐมวัยมืออาชีพ มีแนวทางการ พัฒนาเด็กมากขึ้น มีพลังใจเพิ่มขึ้น มีความกระตือรือร้น มีกำลังใจจากเพื่อน ๆ ร่วมทีมงานเป็น การทำงานที่อบอุ่น เข้าใจเรื่องการทำวิจัยในชั้นเรียน การสอนแบบโครงการ และการจัดกิจกรรม การสอน การใช้เกมมิติสัมพันธ์ รับการพัฒนาต่อยอดทางความคิดจากการไปพบปะพูดคุย แสดง ความคิดในกลุ่มครูปฐมวัย มีความกล้าพูด กล้าแสดงออก สามารถนำความรู้ที่ได้ไปปรับใช้กับ เด็ก เด็กเกิดความสุขและชอบมาโรงเรียน มีความคิดนอกกรอบ คิดสร้างสรรค์งานใหม่ ให้กับเด็กปฐมวัย เข้าใจธรรมชาติของเด็ก เห็นความสำคัญของเด็ก เน้นให้เด็กคิดอย่างสร้างสรรค์ มีจินตนาการ นับเป็นโครงการที่ดีมากมีประโยชน์มาก ในการสร้างเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพครูและ รักการสอนเด็กปฐมวัยผู้วิจัยพบว่า ครูมีความรักในอาชีพครู พร้อมทั้งจะเป็นครูที่ดีก้าวสู่ครู

เมื่ออาชีพ มีความรู้เข้าใจมากขึ้นว่าการเป็นครูสอนเด็กปฐมวัยนั้นสำคัญมากต้องภาคภูมิใจเพราะเป็นการสร้างรากฐานของชีวิตของคนให้มั่นคงเกิดความรักในอาชีพครู การรักการสอนเด็กปฐมวัยเกิดจากการที่ครูปฐมวัยรู้ว่าครูผู้สร้างพื้นฐานการพัฒนาในทุก ๆ ด้านของเด็ก เกิดคุณประโยชน์ต่อเด็ก เพราะเด็กเป็นวัยสำคัญของชาติ ถ้าปลูกฝังในสิ่งที่ดี เด็กจะเป็นคนดีต่อไป มีความสุขและภูมิใจที่ได้เป็นครูเด็กปฐมวัย ซึ่งถือได้ว่าการสร้างเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพและการ สร้างความรู้สึกรักการสอนเด็กปฐมวัยเป็นสิ่งที่ทำได้ แต่ต้องใช้เวลายาวนานและผ่านการปฏิบัติที่ได้อย่างเพียงพอสอดคล้องกับที่ เบญญา แสงมะลิ (2550 : 74) กล่าวว่า “ครูคือหัวใจสำคัญของการศึกษา โรงเรียนสร้างง่ายกว่าครู ถ้าเรามีงบประมาณเพียงพอไม่กี่เดือนเราก็สร้างใหม่เสร็จ แต่การสร้างครูให้มีวิญญานครูอย่างแท้จริงนั้นต้องใช้เวลาฝึกนานพอควร”

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับนักวิจัย

1.1 ในการพัฒนาครูปฐมวัยซึ่งเป็นครูประจำการ นักวิจัยซึ่งเป็นคณาจารย์ในระดับมหาวิทยาลัยในท้องถิ่นควรสร้างความเป็นกัลยาณมิตรต่อครู มีความจริงใจยอมรับครูและไม่ทำให้ครูรู้สึกอับอาย

1.2 นักวิจัยที่เป็นคณาจารย์ของมหาวิทยาลัยที่ทำวิจัยพัฒนาครูควรมีความสัมพันธ์อันดีและสามารถประสานงานให้ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านต่าง ๆ มาเป็นวิทยากรในการอบรมเชิงปฏิบัติการให้แก่ครูได้อย่างเหมาะสมตรงความต้องการของครู โดยที่นักวิจัยเป็นผู้วางแผนเป็นผู้อำนวยความสะดวก และสังเกตการณ์บันทึกข้อมูลเพื่อวิเคราะห์เป็นบทเรียนรู้ในการพัฒนาครูปฐมวัย ในบางโอกาสต้องทำหน้าที่เป็นวิทยากรกระบวนการ ดังนั้นจึงต้องมีทักษะในการสื่อสารชี้แจงที่ชัดเจนตรงประเด็น มีทักษะในการประมวลข้อมูล และสร้างความคิดรวบยอด แต่ต้องใช้ในโอกาสที่เหมาะสม เช่น การตัดสินใจ และสรุป เป็นต้น

1.3 การเลือกพื้นที่ในการวิจัยพัฒนาครูต้องเป็นพื้นที่ที่เข้าถึงได้สะดวกและปลอดภัย มีบริเวณหรือสถานที่สำหรับจัดกิจกรรมที่มีความพร้อมทั้งด้านกายภาพและการบริหารจัดการ

1.4 ในการดำเนินการวิจัยพัฒนาครูปฐมวัย นักวิจัยต้องวางแผนกิจกรรม ต้องดำเนินกิจกรรมตามแผนอย่างตรงเวลาและมีประสิทธิภาพมากที่สุด จะทำให้ครูเกิดความเชื่อถือในกระบวนการและร่วมกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง

2. ข้อเสนอแนะสำหรับครูปฐมวัยที่ต้องการพัฒนาศักยภาพของตนเอง

2.1 ครูปฐมวัยต้องเชื่อมั่นว่าตนเองมีศักยภาพ สามารถพัฒนาได้อย่างต่อเนื่อง ซึ่งความเชื่อมั่นดังกล่าวเกิดจากการปฏิบัติและเรียนรู้จากการปฏิบัติ โดยมีกัลยาณมิตรที่เป็นเพื่อนครูหรือคณาจารย์ในมหาวิทยาลัยสามารถช่วยเหลือได้

2.2 ความรู้และทักษะที่มีประโยชน์ต่อวิชาชีพครูปฐมวัย ได้แก่ ด้านการวิจัย ในชั้นเรียน ด้านการสอนแบบโครงการ ด้านการผลิตสื่อ เป็นต้น ทฤษฎีที่มีประโยชน์สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอนเด็กปฐมวัยได้ ได้แก่ ทฤษฎีพหุปัญญา การพัฒนาสมอง เป็นต้น

2.3 ครูปฐมวัยควรร่วมกิจกรรมนำเสนอผลงานของตนเองในงานวิชาการต่าง ๆ ที่จัดขึ้นทั้งในระดับโรงเรียนหรือระดับมหาวิทยาลัย เพราะจะทำให้ครูได้ผลิตผลงานที่ดีได้สำเร็จ และได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับครูอื่น ๆ ทำให้ได้ทั้งความรู้ทักษะและความภาคภูมิใจ รวมทั้งทำให้เพื่อนครู ผู้บริหารและผู้ปกครองได้เข้าใจและยอมรับการทำงานของครูปฐมวัย

2.4 เมื่อครูปฐมวัยได้รับการพัฒนาความรู้ทักษะใหม่ ๆ แล้ว ต้องนำไปใช้ในชั้นเรียนจริงจะทำให้เกิดผลดีกับเด็กปฐมวัยและครูได้เข้าใจในเรื่องนั้น ๆ มากขึ้น

2.5 ครูปฐมวัยควรจัดกิจกรรมพัฒนาเด็กปฐมวัยโดยประสานกับผู้ปกครองเพราะผู้ปกครองจะเข้าใจตัวครูและวิชาการที่เหมาะสมกับเด็กปฐมวัยมากขึ้น

3. ข้อเสนอแนะสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาและผู้บริหารการศึกษา

3.1 ผู้บริหารควรสนับสนุนการร่วมวิจัยในการพัฒนาตนเองของครูในสถานศึกษา เพราะการพัฒนาโดยผ่านกระบวนการจะได้ผลอย่างชัดเจน

3.2 ผู้บริหารควรสนับสนุนให้ครูปฐมวัยทำวิจัยในชั้นเรียนเพราะจะเกิดผลดีต่อเด็กปฐมวัย ต่อตัวครูเอง และบางครั้งอาจส่งผลถึงผู้ปกครอง และผู้บริหาร

3.3 ผู้บริหารควรร่วมมือกับนักวิจัยในมหาวิทยาลัยในการพัฒนาครู โดยอาจเอื้ออำนวยด้านสถานที่ สิ่งอำนวยความสะดวกในการจัดกิจกรรมการวิจัย รวมทั้งความร่วมมือกิจกรรมเพื่อเป็นกำลังใจแก่ครู ผู้บริหารได้รับความรู้ หรือข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการบริหารที่ได้ร่วมกิจกรรมวิจัย

4. ข้อเสนอสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

4.1 ควรวิจัยพัฒนาศักยภาพครูปฐมวัยในพื้นที่อำเภออื่น ๆ

4.2 จากกระบวนการวิจัยพัฒนาศักยภาพครูปฐมวัยพบว่า ประสบผลสำเร็จดี ควรวิจัยพัฒนาครูระดับประถมศึกษาตามกระบวนการนี้

4.3 ควรมีการวิจัยพัฒนาศักยภาพครูปฐมวัยในประเด็นอื่นต่อไป